

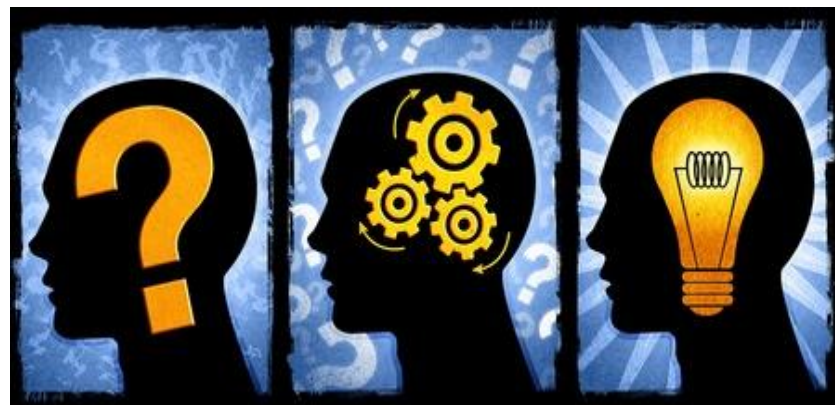
KODĖL AŠ SKAITAU?

Informacinio raštingumo įgūdžiai savarankiškam mąstymui

Dalia Balčytytė
Informacijos išteklių centras, Lietuvos aklujų biblioteka

2016

- Skaitomas turinys.
- Skaitmeninės technologijos ir turinio gausa.
- Ar turinio gausa tai ir turinio kokybė?

Pagrindiniai skaitymo tikslai:

- Kaupti žinias;
- Papildyti turimas žinias;
- Surasti naujas žinias;
- .....

Pagrindiniai trys klausimai – kam, ką ir kaip skaityti?

Tad turime permąstyti savo skaitymo tikslus, pasirinkti tinkamus šaltinius ir skaitymo metodus.

Visko perskaityti neįmanoma ir nereikia. Belieka išmokti organizuoti skaitymą.

Norėdami racionaliai skaityti, turime išsiaiškinti kelis klausimus:

- Ar sąmoningai ir tikslingai pasirinkau skaitymo objektą?
- Ar tai ką skaitau atitinka mano reikmes?
- Ar verta gilintis į šią problemą?
- Ką man duos šis konkretus šaltinis?

Vilniaus dizaino kolegijos

I- kurso studentų anketinis tyrimas

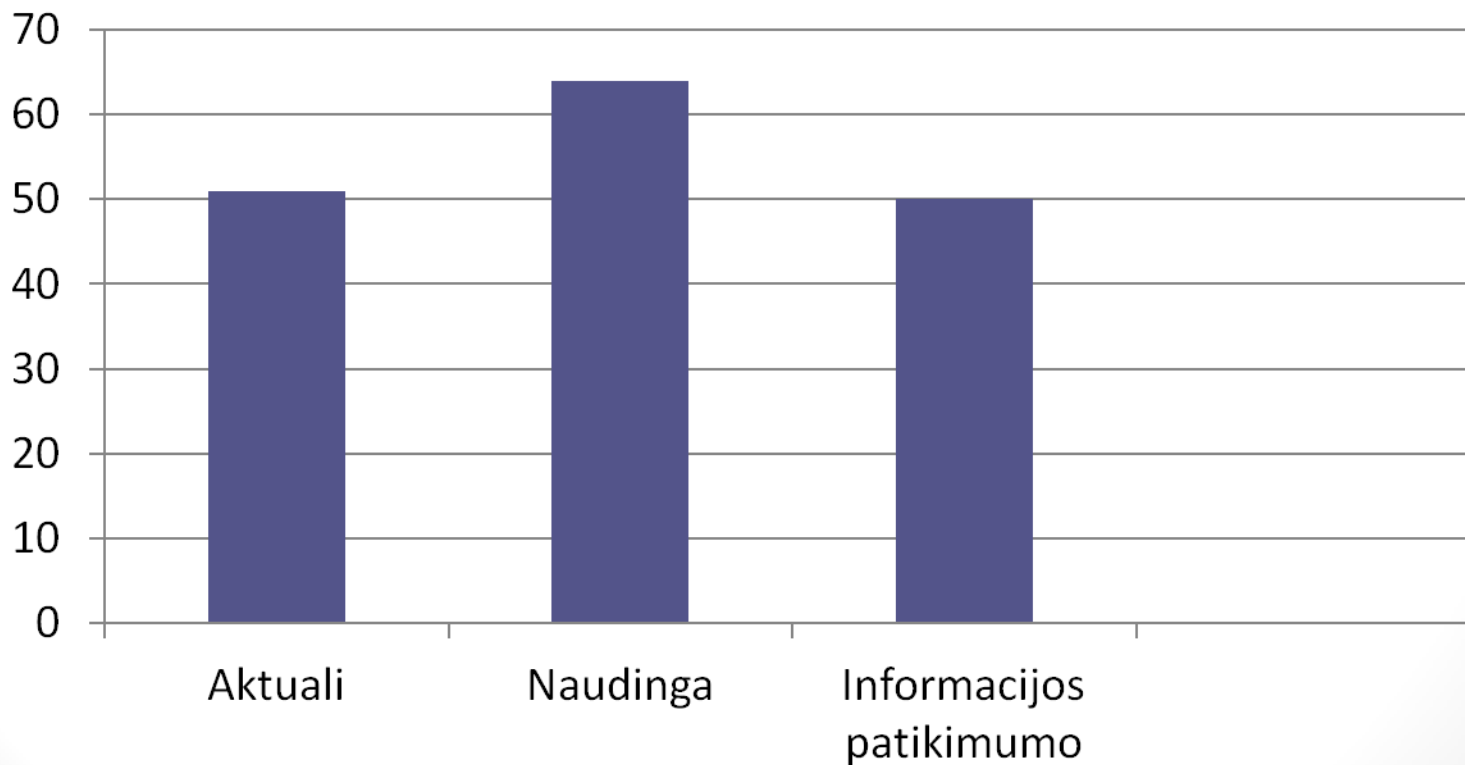
Ar Informacinio raštingumo paskaitų metu išdėstyta informacija:

a) aktuali

b) naudinga

c) kokia tema reiktų daugiau užsiėmimų

Apklausoje dalyvavo 64 respondentai

Keletas pavyzdžių iš anketos atsakymų į klausimą:
*Kokios temos Jums buvo naudingiausios ir pritaikomos
praktikoje?*

„Labai sudomino tema kaip rasti patikimus straipsnius
internete, kur informacija patikimesnė“

„Daugiausia naudos buvo iš duomenų bazių pristatymo ir
plagiavimo temos“

Keletas komentarų iš anketos atsakymų į klausimą:
Kokiomis temomis norėtumėte gauti daugiau informacijos?

„Informacijos ieškojime, nes pasirodo daug ko nežinau“.

„Daugiau apie duomenų bazes“.

„Kaip ieškoti tos tikrai teisingos, kokybiškos informacijos. Kaip rasti mokslinius straipsnius ir panašiai. Praktiškai parodyti kaip“.

„Galbūt reikėtų daugiau info apie naudojamą duomenų bazėmis, praktinių užsiėmimų mažesnėse grupėse“

Saugesnio interneto savaitė 2016

Apklausoje dalyvavo 12 įvairių dalykų 5- tų klasių mokytojų.

Klausimas:

Ar reikėtų testinių mokymų ugdančių mokinių kritinį mąstymą vertinant informaciją internete?

Visi dalyvavę respondentai atsakė teigiamai.

OECD PISA

Organizuoja OECD (Organisation for Economic and Social Cooperation and Development) – Ekonominio ir socialinio bendradarbiavimo ir vystymosi organizacija.

PISA (Programme for International Student Assessment) – Tarptautinis penkiolikmečių tyrimas.

Tiriami 15 metų moksleivių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai ir juos įtakojuojantys veiksniai

Lietuva į OECD PISA tyrimą įsijungė 2004 m

2009 metais buvo atliktas skaitymo gebėjimų (arba kalbinio raštingumo) tyrimas.

Į ką atsižvelgiama?

- Skaitymo užduotys reikalauja pademonstruoti įvairius skaitymo gebėjimus nuo aiškiai pateiktos informacijos suradimo iki plataus teksto supratimo, interpretavimo ir jo turinio bei teksto savybių apmąstymo. Naudojami ne tik įprastiniai prozos tekstai, bet ir įvairaus tipo dokumentiniai tekstai: sąrašai, lentelės, grafikai, diagramos.

Skaitmeninės technologijos ir turinio gausa

Šiandieninė jaunoji karta – impulsyvi, spontaniška ir labai greita.

Itin interaktyvioje šiuolaikinėje kasdienybėje knygos skaitymas virto dideliu iššūkiu, reikalaujančiu ypatingų pastangų, noro ir pasiryžimo

Skaitmeniniai čiabuviai:

- gimę po 1980 metų;
- nekantrūs;
- gebantys tik fragmentiškai išlaikyti dėmesį;
- reikalaujantys greito rezultato;
- jei kažko nepasiekė, kaltina technologijas, ne save.

Formuluotė *ATAWAD* (*anytime, anywhere, any device*) puikiai nusako šiuolaikinio jaunimo kredo.

Visuomenėje ekranų kultūra siejama tik su audiovizualiniu turiniu, o juk virtualioje erdvėje tiek daug teksto..

Dar niekada iki šių dienų neturėjome tiek daug ir taip lengvai pasiekiamų prieigų prie tokios gausybės tekstų.

Pastebėta, kad skaitymui ekrane reikalingos šiek tiek kitos kompetencijos.

Kaip skaitmeniniame amžiuje neužmiršti knygos ir jos kultūros?

Svarbu domėtis skaitmenine kultūra ir jos formų įvairove bei turiniu.

Ką ir kaip internete veikia, rašo, skaito ir publikuoja jo vartotojai?

Ką ir kodėl šioje erdvėje jie mėgsta ir vertina?

Ar turinio gausa tai ir turinio kokybė?

1964 m. **Marshall McLuhan** išleidžia knygą „*Kaip suprasti medijas*“.

Visi puikiai žinome autoriaus posakį „*Medijos yra pranešimas*“.

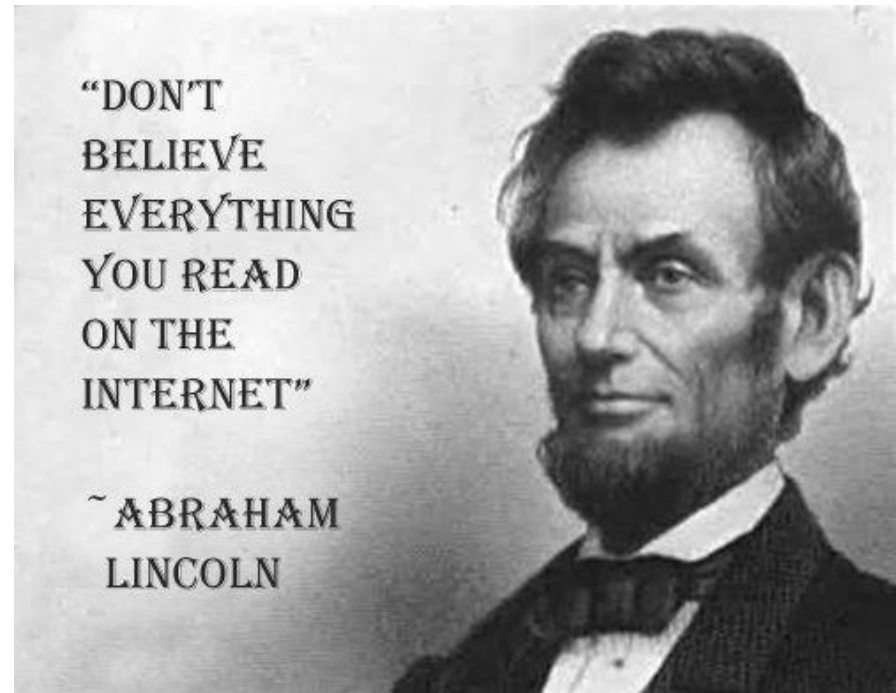
Šiame posakyje nei entuziastai, nei skeptikai nepastebėjo to, ką sakė *M. McLuhan* : ilgainiui priemonės turinys bus kur kas mažiau svarbus nei pati priemonė, būtent ji [priemonė] lems mąstyseną ir elgseną.

McLuhan negalėjo numatyti interneto įtakos. Stacionarieji kompiuteriai susitraukė iki išmaniųjų telefonų dydžio ir priemonės tapo prieinamos bet kur ir bet kada.

Dingsta abejonė, kadangi priemonės taip ištikimai tarnauja. Atrodytų keista manyti esą jos mus valdo....

„Jei tikite viskuo, ką skaitote, geriau visai neskaitykite“.

Japonų patarlė

???, „Jei tikite viskuo, ką
perskaitote internete,
geriau visai
neskaitykite“

Mark Zuckerberg???

Informacinis raštingumas, tai ne pačios technologijos, bet turinys.

Jaunoji karta gerai išmano technologines naujų priemonių savybes, bet neretai nesugeba surasti teisingo ir išsamaus atsakymo, stokoja kritinio požiūrio vertindami informaciją internete, nemoka susikaupti ir ekrane perskaityti ilgesnio teksto. Tad informacinio raštingumo ugdymas mokykloje ypač svarbus

Virtualioje erdvėje abejojimą kelia informacijos šaltinių autentiškumas ir teisėtumas, todėl skaitymas internete reikalauja kritinio mąstymo. Mokėti naršyti internete dar nereikia mokėti jame susigaudyti.

Šiandien lavinant skaitymo įgūdžius turėtų būti akcentuojamas gebėjimas atrinkti ir sisteminti duomenis bei interpretuoti surastą informaciją.

Daugelis šiuolaikinių paauglių abejoja surasto turinio kokybe, nėra tikri dėl šaltinių patikimumo, naudojami populiariais, bet ne visada patikimais informacijos paieškos būdais. Jie demonstruoja spragas, kurias galėtų panaikinti informacinio raštingumo kompetencijos.

Todėl šiandien bibliotekininko kaip edukatoriaus vaidmuo mokykloje ypatingai svarbus ir atsakingas.

Nors šiuolaikinių vaikų ir paauglių santykis su popierine knyga yra kitoks, vis dar veikia senų ir skaitytų knygų knygynėliai, internete egzistuoja keitimosi knygomis svetainės, kuriasi virtualios skaitytojų bendruomenės.

Šiandien popierinės knygos turi savo skaitmeninį gyvenimą – tinklaraščiai, forumai, gerbėjų platinamos tęstinių knygų istorijos. Knygų citatomis dalinamasi socialinių tinklų paskyrose.

2015 metais,
Mark Zuckerberg
nusprendė ne tik
perskaityti vieną
knygą per dvi savaites,
bet ir įkūrė Facebook
grupeę
„A Year of Book“
kurioje ši knyga
aptariama su
bendraminčiais.

The Reading Habits of Ultra-Successful People [interaktyvus]; žiūrėta [2016.05.11].

Prieiga per:<http://www.businessinsider.com/bill-gates-habit-common-among-successful-people-2016-1>

About Us

Our Mission

The mission of Bookopolis is to ignite a love of reading for fun in kids ages 7-12 that will last a lifetime. Research shows that increases in time spent reading for fun is linked to higher academic performance, better jobs, and stronger social and emotional skills.

Our Approach

Bookopolis provides a safe and fun online place for elementary and middle school kids to connect with other young readers about books and reading.

Get New Book Ideas

Bookopolis is a resource for kids (and parents and teachers) to find new book ideas that have been rated and reviewed by other kids. Your account is easily accessible from mobile devices, so you will always have those great book ideas at your fingertips when you're at the library or bookstore. We provide personalized Book Recommendations for each Bookopolis reader based on books they have read and liked and what other Bookopolis readers with similar tastes have enjoyed.

Express Yourself - in a Safe Place

Bookopolis is a place for kids to express themselves as readers. They can proudly share what books they love, what books they're reading right now, and engage with friends about books. They are also learning good "digital citizenship skills" and how to be safe online. As parents ourselves, the safety of kids online is our number one priority.

Positive Peer Competition

Bookopolis offers badges and points rewards for kids for all their activities in

What is Bookopolis?

A fun & safe online community where kid readers can:

Explore New Books

Create a Bookshelf

Share with Friends

Earn Points

Sign up ▾

Feedback

Apie vaikus

„[...]Jūs galite stengtis būti tokie kaip jie, bet nesistenkite jų padaryti panašių į save[...]“

(Kahlil Gibran)

The virtual Nephrologist [interaktyvus]; [žiūrėta [2016.05.25]]. Prieiga per: <http://thevirtualnephrologist.com/virtual-education/>